

ÄMELLS HÖSTUTSTÄLLNING 2015

STIGBERGSGATAN MED KATARINA KYRKA

Olja på duk, 39,5 × 49 cm, signerad och daterad Victor Forssell -90.

"Men kan man inte säga att Forssell i sin art varit en svensk Corot?" säger Frans Timén, Victor Forssells yngre konstnärskollega, till Viggo Loos när han, efter minnesutställningen på Konstnärshuset 1950, skall skriva sin monografi över konstnären. (Viggo Loos, *Victor Forssell*, Stockholm 1951, s 208.)

Det kan vara vanskligt att göra jämförelser och påpeka influenser. Men, uttalandet hade förmodligen glatt konstnären om han fått höra det medan han ännu var i livet. För han var av en anspråkslös natur, inte alls lika dynamisk som sina idag mer namnkunniga kollegor. Trots lovord om hans landskapmåleri under akademitiden och umgänget med kamraterna under de dynamiska 1870- och 80-talen håller han sig inte framme; får inte del av stipendierna för resor till Frankrike, utan bekostar själv en kortare resa 1877. Men, då har han redan tillägnat sig de franska influenserna, förmedlade av Alfred Wahlberg.

Victor Forssells måleri skiljer ut sig mot sekelskiftets romantiska och syntetistiska tendenser. Helt obekymrat målar han i en blandning av impressionism och realism (variationerna kan härledas mer geografiskt än till tidens strömningar), helt obekymrat i det lilla formatet, utan några formella experiment och det är kanske därför han idag inte tillhör de mer välkända. Liksom Ivan Aguéli kom han från Sala, men vid födelseorten upphör likheterna: där Aguéli blir en banbrytare i vansinnig hastighet och dör ung och våldsamt, är Victor Forssell inte en bara en försiktig förvaltare av Barbizonskolan i svensk tappning, utan också den som lever ett långt och stillsamt liv. Därför går han också under många år "under radarn" i svenskt konstliv; ända tills Nils Strindberg, då intendent på Liljevalchs, reserverar sal 8 för Victor Forssells målningar, hösten 1921. Utställningen blir ett slags revansch för denne timide måleripoet, som hyr rum på Säckla gård, ganska fint, men sparsamt. Bilderna väcker uppmärksamhet och beundran; Gotthard Johansson uttrycker förvåning över "att en målare av denna kvalitet kunde bli uppslukad av tystnaden." (Ibid. s 204.) Så det blir alltså helt klart att Victor Fors-

sell fängade det svenska och att han *inte* var en svensk Corot. Han var svensk, hans måleri återger Sveriges olika breddgrader och ofta med en realism, som fångar fattigdom, det grå, snöglopp och fuktiga grenverk.

Friluftsmåleri handlar ofta om att vid skilda tidpunkter studera ljusets effekter på landskapet. Forssell återkommer till samma utsiktspunkt också i vår målning, daterad -90. Den bör vara den tidigaste av tre stycken identifierade med samma utsiktspunkt på Stigbergsgatan med Katarina kyrka i fonden. Den andra versionen anges vara utförd samma år och den senaste 1920. Den aktuella målningen skiljer sig mot de två senare: till vänster ser vi en hög mur med rusticerad portal och järngrind. I de två övriga är muren ersatt av ett trähus och åtföljande högt plankstaket. Det innebär att muren måste ha rivits strax efter 1890. Om konstnären var trogen sina intryck är det egentligen bara muren och huset som gör skillnaden; staffagefigurerna med hästekipage, kor, eller hundar, vilka vid första anblicken kan te sig idylliska, förbyts mot känslan av ett svunnet Stockholm och de sociala omständigheter som fick så många svenskar att lämna hemlandet. Därmed får Victor Forssells konst en ytterligare dimension: svensk historia tolkad av en känslig konstnärs psyke.

(JE)

PROVENIENS

Byråchef Christian Lovén, Stockholm;
Doktor Georg Svensson, Stockholm.

UTSTÄLLD

Konstnärshuset, Stockholm, *Minnesutställning*, 1950, kat nr 28;
Prins Eugens Waldemarsudde, Stockholm, *Victor Forssell*, 1963, kat nr 70;
Prins Eugens Waldemarsudde, Stockholm, *Victor Forssell*, dec 1975 - jan 1976, kat nr 25;
Aguélimuseet, Sala, 15 feb - 14 mars 1976, kat nr 25.

LITTERATUR

Christian Faerber m fl (red), *Konst i svenska hem*, del II, Göteborg 1942, upptagen på s 455 under samling nr 782; Viggo Loos, Sveriges Allmänna Konstförening, Konstnärshuset, Stockholm, *Minnesutställning över Victor Forssell*, 1950, listad i utställningskatalogen som kat nr 28. Jämför även *Motiv från Stigbergsgatan, Stockholm* (1890), avbildad i svartvitt, s 21;

Viggo Loos, *Victor Forssell*, SAK:s publikation nr 60, Stockholm 1951, upptagen i verkförteckningen under rubriken *1890-talet och kring sekelskiftet*, s 232. Jämför även den något större (48,4 x 60 cm) versionen *Från Stigbergsgatan, Stockholm*, avbildad i svartvitt s 103; Bo Lindwall m fl, *Victor Forssell*, PEW Stockholm 1976, avbildad i svartvitt s 55 samt listad i verkförteckningen som kat nr 25, s 58.